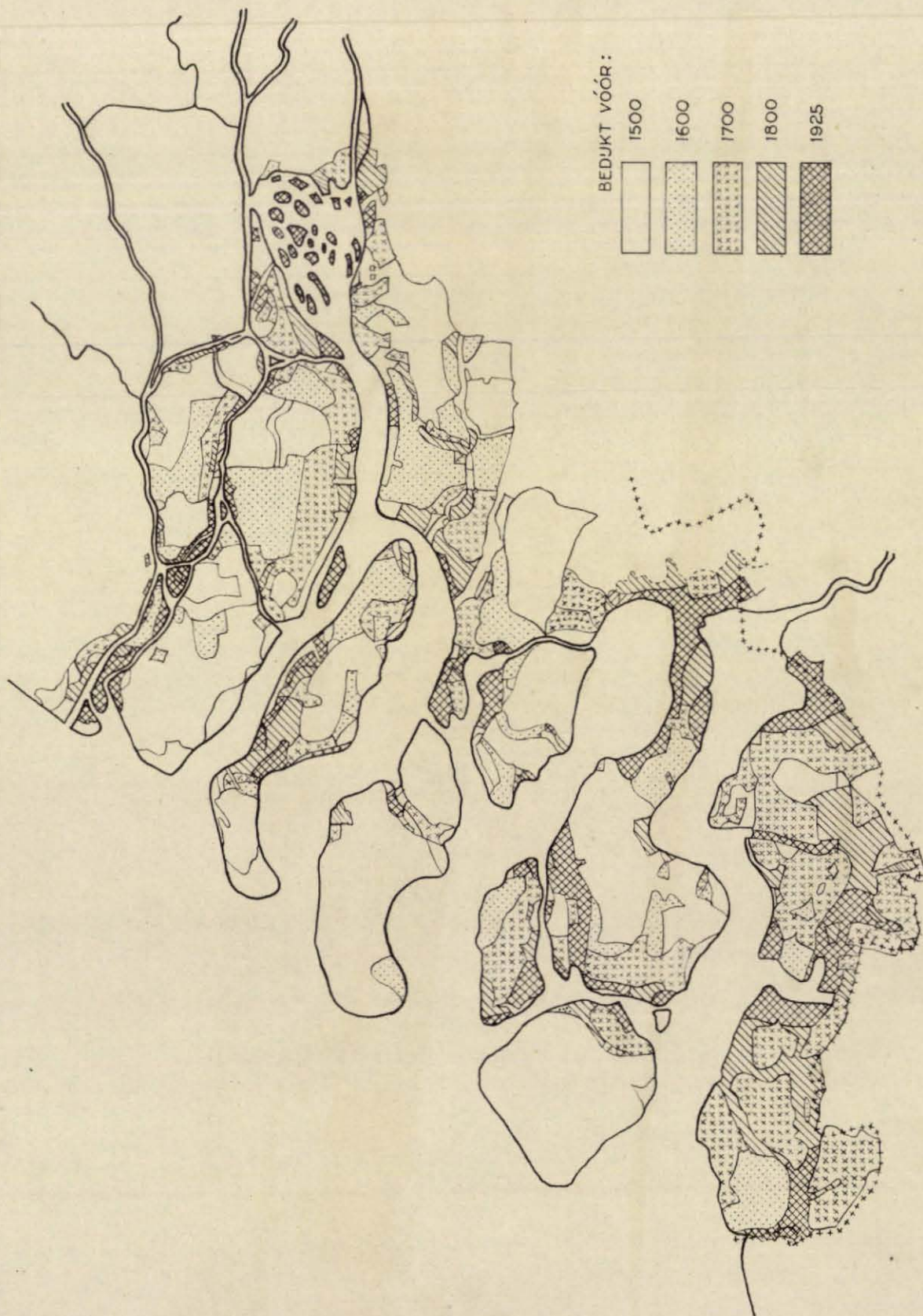

OVERZICHT INPOLDERINGEN

RAPPORT : Alg. 10R 2.

Ir. G.P. Nijhoff. Schets van de ontwikkeling der zuidelijke zeearmen, met uitsluiting van de Westerschelde.

1932 188 blz. 10 bijl. 18 fig.

In opdracht van de Studiedienst werd in dezelfde zin als voor de Westerschelde was gebeurd, een ontwikkelingschets geschreven van de Zuidelijke zeearmen. Schr. vermoedt, dat dit laatste gebied een door de rivieren Schelde, Maas en Rijn gezamenlijk opgebouwde delta is, waarin ook de zee veel invloed had. Een overzicht wordt gegeven van de in 1932 in zwang zijnde ideeën betreffende de ontwikkeling van de Nederlandse kust. Dr. Tesch's theorie, dat deze rivier de laagste "erosiebasis" zoekt, zou onomstotelijk vaststaan. (Natuurlijk is deze onjuist. v.V.) Aan de geschriften der Romeinen wordt veel aandacht gewijd. De opvattingen van Holwerda zouden doen besluiten, dat vooral in na-Karolingische tijd veel veranderd is. De zeeïnvloed zou door de veronderstelde verruiming van het Nauw van Calais sterk zijn toegenomen.

Het rapport geeft dus een zeer goed overzicht van de gangbare meningen omstreeks 1930. Het is, zoals alle voor de Studiedienst geschreven "schetsen", een uitstekende compilatie van hetgeen vroeger over de onderwerpen werd geschreven. In de onderhavige "schets" worden niet minder dan 137 literaturopgaven genoemd. Vooral de inpolderingen na de St. Elizabeth's vloed van 1421 worden uitvoerig behandeld. Deze verlanding had zonder twijfel grote invloed op de achteruitgang van het Haringvliet en de Maasmond.

De "primaire" waterlopen worden in drie groepen verdeeld : 1e. de Oosterschelde, 2e. de Grevelingen, 3e. de Oude Maas en Nieuwe Maas. Elk dezer drie had een eigen ontwikkelingsgang.

De Oosterschelde kreeg eerst omstreeks 1520 een vloedkom en veranderde sindsdien weinig. De wateren Grevelingen en Hollands Diep kregen in 1421 een kom aan hun bovineinde. Na aanvankelijke verruiming trad later achteruitgang in. De Oude Maas en Nieuwe Maas werden door de catastrofe van 1421 nog geringer van omvang.

Gemeend wordt, dat het streven der natuur in deze landstreek voldoende doorvorst is om te veronderstellen, dat haar strekking is om de communicatie tussen Bergse Veld en Brouwershavense Zeegat te vergemakkelijken. De mens heeft door landhonger gedreven de punt van Willemstad te ver vooruit doen groeien. Het kan daarom ook geen verwondering baren, dat in het Hellegat slechte stroomtoestanden en stroomverlammingen voorkomen en dat er thans met moeite een vaargeul kan worden onderhouden. (Onjuiste conclusies, omdat het Volkerak een vloedaanvoerende rivier is.) Indien de door de natuur aangegeven loop wel tot stand gekomen ware, zou de verlanding van het Haringvliet, door P. Caland met overtuiging voorspeld, zich in een sneller tempo voltrekken.

In de laatste eeuwen ontwikkelde zich een Zuid-Westelijk gerichte hoofdstroom, waarbij de Roompot - Keeten - Zijpe de voorrang betwistte aan de naar het N.W. gerichte wateren. Deze ontwikkeling is tot dusverre door de mens eerder tegengewerkt dan gesteund. Verkleining van de kom doet de geul verder naar zee afnemen. De verschijnselen welke bestudeerd zijn duiden er op, dat als in vele biologische processen achteruitgang, zo deze optreedt, in versnelde mate voortgaat, omdat elke achteruitgang zelf weer achteruitgang na zich sleept.